

вицу, хотећи да оствари надземальску идеју, на земљи, а заборављајући бесконачност њезину. Пропашћу јунацом упознаје се права природа идејина.

Ова главна разлика, по којој у страсти увек има кривице, а у идеји је никад нема, чини, те оба ова појма одстоје један од другог као небо од земље, и никоме неће пасти. Чак ум да трагичну страст назива трагичком идејом или обратном.

Ко би пак хтео тврдити, да се само трагичка страст а не и трагичка идеја узима као средство трагичке или комичке цели у драми? Није ли свест чистих, бесконачних, веома чистих идеја неоцењиво било за уметност? Зар јисмо дужни благодарицама романтицима, подстављено Солтесу? Зар јисмо захвални звезди, преходници на ховојо, Шилеру, што нам је открио свети идејама? Наш послетку да се, заштитамо онога истог, чисто смени чупочетку: то је средство песнице узима као згодије и како га узима? Гледајући ону у страсти или у њима идеји, најсигурије је уметничко средство, којим страх и сажаљење буди, или он на измене бира час идеју алијас страст, што томе, као што је материјал или како би се сећа. Или он узимају једном исто доба и страст и идеју као уметничко средство? Или је ватада, то и добој? Ту вали ово правило: треба узети саму страст или страст и идеју тако спојену, да једна другу пробија, или да једна изглади као нужна по следица друге. Ако се већ идеја и страст споје, те делају, као и трагичко средство, што је боље, да страст превлађује идеју не уобратно. Идеја сама без страсти нема ни какве животи, ма била како узвишене, винога је отварају и обављају. Можда ће то рећи: Трагичка је страст и кад то страсно остварује идеју, кад се у пркос свима препрекама ње држи. Није тако! Тврда, непоколебива воља, одлучност, није и страст, него је само нужна особина свакога, који има ју себи њега телје, без које нособине не може остварити идеју. Ова воља није и страст, но може прећи у беснило; али јувек мора придобити права страст и пртињев, љубав, и настољубље, кохолост и сличне страсти. Сама идеја, као што није кривица, тако и не буди страха, нити сажаљења, нити смеја, тек кад јој се приједружи страст, добије идеја ону неодоливу снагу, која постизава трагичку замеру. Кад би се идеја о идејом чистила, па кад

би то чинише је била трагичка намера! Али идеја је по себи већ нешто пајчишије, трагедија нам баш доказује њезину вечитост и истинитост. Страх и сажаљење треба пречистити, и то су страсти, које се могу само представљеном страсти спасурије пречистити, него ли бестрасном идејом. Идеја подстиче већ по себи одушевљење, али не увек, че у свима и у једнакој мери; али где се страст појављује, подстиче она увек све и у једнакој мери. И одушевљење је некаквоста страсти, али није апсолутна, једноставна страст, као љубав мржња, и т. д. него је у њој спојено највеће дивљење и најдубља чешња, даље једна оособина разумала друга осећаја људског, које обогађају наше оособиле страсти. Одушевљење по себи је трагично или комично, оније, стално, као што мора бити свака страст, оно је изненадни, највиши осећај радости, којој није може баштирајући првицу, нити може пробудити страх и сажаљење. Овотај овога очнути. Идеја је обез сумње, несито, најчистија, она са своје висине подстиче одушевљење, доца је претпцица, она је искра божественог повештву. Али за то што је тако чиста, и бесконачна, апстрална је, чисто је духовна, и била би сама у драми врло недраматична, особе, које ради, биле би онаки узори, какви су мученици којима се пестина треба да чудимо, али они нису људи, него нека вилица, сујаста, падим се за то по највише не чудимо.

Страст је тако чиста, јер је знак неумерености, она не буди одушевљење, не постоји у људству као целина, него у свима појединим људима. Страст има увек у себи земаљску, прелазну, чуину, страну, она је срце, које целу радију напаја првљу животном. Али за то је страст дубља, већа, задобијана за себе и већим трошком не-годи идеја, већита је, дао и она, и на највишем ступњу, исто тако чиста, али нима таку дивску, демонску силу, ту да је једнака свемоћној сили природној. Она је драматичнија, гласи себи је већ трагична или комична, и где се одидеје захтева, да учини трагични утицај, не може без страсти опетати, или ако постоји, тај попстанак ће бити привидан, ако је он тај који креји и он да се постичне намера трагедије и комедије, највише уметничко средство је за то страст, ће-лиходно мајви слабије средство је идеја, која се никад не може без страсти остварити; страст

пак може бити без сваке идеје, па ипам буди и чисти страх и сажаљење или смјеј.

Да се запитамо најпосле каква морална утиска имају обое?

Ево кака. Идеје уздижу човека над собом,

одушевљују га, пречинују страстниоправљају пак људе, те, као земаљски створови, бивају боли. Чинењем страха и сажаљења чисте се у свези са страхом и сажаљењем.

По Брахфорту.

ИКОНО ВЕНЧАЊЕ КРСНОМ ПОДАРЯВА СА ОБРАЗОМ

СА МАСТИМ

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Министар и свилар.) Боли избор према пређашњем комаду показао се у другом новом комаду, у позоришној игри „Министру и свилару“ од Скриба, што је приказан у четвртак 28. новембра. Тада комад је управо слика, у којој се огледају политичке особе, што су за живота пишчева стояле на висини онога доба; али и без тога момента што утиче на успех, остаје то занимљив и у својој целини складан комад. Но при свему том једва ће моћи трајна успеха задобити па мањим позорницама, јер га је теке разумети, што му ције ту право земаљице, глатки паркет дворски. Основа је комаду неки кобан и дала још у свему перасветљен догађај у данској попесици за време Христијана VII. Тим малоумним влађаоцем са свим је овладала жена му, која се са своје стране заузима, не баш без несних осећаја — као што с виште стране тврди — за пређашњег дворског лечника Струјенсај, неког лепог, генијалног, али јако честољубивог човека, те му помаже, да се подигне па највиши државни достојанства и најпосле га прогласи дотгавничком краљевим. Паравно, да је Струјенсај, који је имао најбоље намере, али их својом ватреном ревношћу није могао остварити, — имао доста непријатеља, који су радили на томе, да га сруше. Ту управо тек почиње прва радња. Најопаснији пријатељ струјенсајев је властољубиви удовица умрлог краља, Марија Јулија, (Маринковића), која држи да је због њега изгубила сва своја унапред. Даље глатки, вешти министар Рапцау (Ружић), који се такође осећа потресеним у свом положају, премда се лукаво издаје као да је већ уморен од послова и да би желио да се одмори од државних брига, али у грудима гаји жарку жељу да поврати свој првашни, дугогодишњи уплив падом мрсног Струјенсаја. Овима се још пријужи пуковник Колер (Марковић), проста завереничка душа, који ради јенералског патенте чини троструку издају. Краљица и пуковник склују план, да затворе Струјенсаја и све његове присталице на ручку, што ће га давати ратни министар Фалкенсцијелд (Зорић) ради прстеновања своје кћери Христине (Сајевић) са Гелером (Сајевићем), нећаком министра марине, те да се тако смелим ударом дочепају власти. Краљица повери Рапцауу тај опасни план. Овај из предсторожности не пристаје на њу, по ипам се захључи, да се план изведе, али се необичним неким начином осујети. Ерик (Недељковић), син Буркенстафа (Лукића) богатог свилара у Констанцију ушао је кришом у кућу ратног министра, под кога је пређе био тајником, у намери, да Гелера, свога

сретног супарника у љубави према Христини, изазове на двобој, али га опази стража, што је опколела кућу, и тогодмах јави војном министру. Ерик уђе у одају христињу, која га у самоти љуби. Због ларме, што је постала услед доласка ериковог, министар ратни подазревајући даде кућу прегледати, и Ерик, не могући више умади, излази из себе христињине, и изјави да је он завереник, и ако није био, да не би компромитовао част своје љубавнице. Присутни пуковник Колер држи да му је плац сад откријен, и оправда се подазрења тиме, што изда своје судазмеренике. Краљицу осуде на затвор, али она по савету ранијејевом, који је међу тим поднео своју осталку, јер није хтео да се потпише па смртну пресуду ерикову, склони краља, да изда наредбу, да се његова жена, краљица Матилда и Струјенсај затворе. Рапцау припуди Колеру, да ту наредбу изврши, и по што се то учини, изнуде од слабог краља другу наредбу, појом се краљица удовица именује сурентинском, а Рапцау првим министром. И Колер добије јенералски патент, и тако сви троје потпуно задовоље своје честољубље. Ту се завршује комад, ами још назирено и то, да ће Ерик постати христињин муж.

Овде смо изнели само пратак извод из тога комада. Било би сувише описано, да се размрсе сви јако заплетени конци тога комада пуног интриге.

Са приказом само смо условно задовољни. На неким представљачима приметила се нека несигурност у схватању и изведену улогу, и ако се то може извинити због тешкоте истих улога. Међу тим и тога ће по свој пријаци нестати, чим се тај комад још који пут у представљаја. Женске приказнице имају овога пута првенство. Сајевићина игра била је изврсна, а и Колер јој лепо. Ружићка била је права грађанска жена, и тоцним осећајем приказала је матер што љуби. Маринковићи кварио је само нешто слаби глас успех њезине сватда промишиљене игре и примерног спољашњег држања.

Од мушких дошло се најбоље као и обично Ружић, само бисмо му световали, да пази што више на то, да му глас у тој улоги не буде увек добројдан. Човеку, који хладно покрвио диже револуције, не приличи са свим така добродућност. Лукић је своју улогу сувише озбиљно схватао. Ретко је провирио из њега сужета, највећи и с тога смешан човек, а таквог му је вијало приказати. Сајевић и Добривојић (Јован) били су на свом месту, а то се не би дало рећи, о осталима, које писмо овде споменули, премда су и они чинили што су могли, али то је врло мало било.

Издаје управа српског народног позоришта

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

6. ПРЕДСТАВА

У СЛАВУ ОТВОРАЊА И НА КОРИСТ ВИШЕ ЖЕНСКЕ ШКОЛЕ

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 1. ДЕЦЕМБРА 1874.

CÉA

ШТА ЂЕ БИТИ НА СЕЛУ

10. „Вечерњи спев“ од Хорејаша, певају Л. и Б. Хаџићева, Сајевић и В. Марковић.

УЛАЗНА јЕ ЦЕНА 80 д. од особе, а ГАЛЕРИЈА 30 д. а. ВД.

и Галерија 30. п. а. вр. писец итак је овим

Примечание Контрольные измерения проводятся в соответствии с ГОСТ Р ИСО 9000-2008.

Шрема ће једноставно примајући њене добровољни приложи са највећом захвалношћу.

Information on the effects of the new legislation on the environment and the economy will be available in the first half of 1990.

Штаты со штаб-квартирой в Токио включают в себя Японию и Китай.

Улазнице се продавају у писарници низоришијој (стану матицишом) од 9. до 12. пре подне и од 3.

сахата после поле, а после на гасъю жончо писан манифестъ съ

Следите! После подачи, а также на пасию **всеми видами спорта** **победа** **всегда** **будет** **на твоей стороне!**

TOURISM — **WORLD WIDE** — **WORLD WIDE** — **WORLD WIDE** — **WORLD WIDE** — **WORLD WIDE**

ПОЧЕТАК У ЗА СВРШЕТАК У 10 САХАТА

TO RETAIN YOUR VOTING PRIVILEGE, PLEASE VOTE IN THE PRIMARY ELECTION ON JUNE 10, 2008.

For more information about the study, please contact Dr. John P. Morrissey at (212) 639-7300 or via email at jmorrissey@nyp.edu.

[View Details](#) | [Edit](#) | [Delete](#)

Српска народна задружица штампарница у Новом Саду.

Српска народна библиотека Штампарија у Новом Саду.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.